

עלון תורני שבו

התורה של השבוע

גליון 790

בעזרה"ת

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

פעת האה

בפעם הראשונה בהיסטוריה שבה מקריבים את שעיר החטאת קורה אירוע חריג. לפי המתבקש, היו אלעזר ואיתמר, בני אהרן המקריבים, צריכים לאכול את הקרבן, ובכך לכפר על עוון טומאת מקדש וקדשיו של עם ישראל. אלא שאלעזר ואיתמר כביכול שינו מן הנהלים, ושרפו את החטאת במקום לאכלה. משה רבנו קוצף עליהם, ומבקש להבין מדוע פעלו בניגוד למצווה: "מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש?". תשובתו של אהרן היתה כי במקרה הנדון, שבניו נשרפו באותו יום, לא היתה לו ברירה כי אם לשרפו, שכן לכהן אונן אסור לאכול מבשר הקרבן: "הן היום הקריבו את חטאתם וגו', ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום, הייטב בעיני ה'". ומהי תגובתו של משה? ארבע מלים פשוטות ונוקבות: "וישמע משה וייטב בעיניו". משה משתכנע, והדברים גם טובים בעיניו.

שואל מרן הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א: אחר שסוף סוף הודה משה שטעה, וסוף טוב הכל טוב, לשם מה מספרת התורה על הוויכוח הזה? לכאורה מוטב היה להעלים פרשה מביכה זו?

ומייד, שהתורה באה ללמדנו מוסר גדול לדורות, שילמד אדם קל וחומר מאדון הנביאים ע"ה, שעם כל כעסו וקצפו, ראשית "וישמע משה", האזין לדברים בכבוד ראש, ולא היו אזניו אטומות בלהט הוויכוח, וכשהבין ונזכר כי האמת עם אהרן – "ויטב בעיניו". עם כל גדלותו ומעמדו, לא עמד על דעתו, ולא תירץ עצמו בכל מיני תירוצים, ולא אמר "לא שמעתי", אלא פשוט עמד ואמר "שמעתי ושכחתי". ובאבות דרבי נתן (פרק ל"ז) כתוב: "מיד הודה לו". כמה קשה הדבר!

ויתרה מזו, אמרו במדרש ויקרא רבה (פרשה י"ג) שהוציא משה כרוז במחנה לאמר: "אני טעיתי בהלכה, ואהרן אחי למדני". כלומר, לא די שהודה בטעותו בפני אהרן ובניו, אלא דאג לפרסם הלכה זו בכל מחנה ישראל, למרות שדין זה לא שייך אליהם, ולא תיגרם כל טעות אם לא ידעו מכל העניין. כמה עוצמה שקטה טמונה בהתנהגות אצילית זו!

שבת שלום

שמשון אליעזר פוקס

משכן ה' עומד על תילו, והעם מצפה בדריכות שאהרן ובניו יתחילו עם עבודת הקרבנות.

ברגע המתאים, ביקש משה מאהרן להתקרב אל המזבח ולהתחיל בעבודה: "ויאמר משה אל אהרן, קרב אל המזבח, ונעשה את חטאתך ואת עלתך, וכפר בעדך ובעד העם, ונעשה את קרבן העם וכפר בעדם, כאשר צוה ה'". התורה מדגישה, שאהרן לא ניגש אל המזבח מדעת עצמו, אלא רק לאחר שמשה הורה לו "קרב אל המזבח". מדוע אהרן לא ניגש מעצמו להתחיל בעבודה? רש"י מביא את דברי חכמים: "שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה – למה אתה בוש, לכך נבחרת".

הכוונה הפשוטה היא, שאהרן התבייש לגשת ולהתחיל בעבודת הקודש, ומשה עודד אותו באומרו – אל לך להתבייש, הרי בורא עולם בחר בך! התעודד, אזור אומץ והתחל בעבודה. אולם כמו בכל התורה, ישנו עומק נוסף למשמעות הבושה של אהרן, מגלה אותו האריז"ל (מובא בספר "שפתי חיים"), וכך הוא כותב: "פירוש העניין, כי רק בך יש מידה זו של ענווה וביישנות, נבחרת יותר משאר חבריך".

ביאורם של דברים: כשמשה רואה שאהרן מתבייש מלגשת אל הקודש פנימה, הוא אומר לאהרן, שעצם הבושה שלו – היא הסיבה שמחמתה דווקא הוא נבחר לשרת בבית ה'. מדוע? משום שאם אדם אינו מתבייש, הוא בעצם מדמה בנפשו שהוא אכן ראוי ומתאים למשרה זו, וזה לכשעצמו סיבה וסימן שהוא לא ראוי לשרת בבית ה'. אולם כשאדם בוש מעצמו, זהו סימן שהוא חושב שהוא לא ראוי לתפקיד חשוב זה, וזה לכשעצמו סיבה לבחירתו.

זמני השבת

הזלאת נרות

מוצאי שבת

7:56

6:55

8:30

נא לטמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה

ר"ח אייר ימים ב' וג' המולד: ליל שני שעה 20:30 ו-2 חלקים

אהל לחידוש

חידושים ופגנים לשולחן השבת

"שלום", פתחתי את השיחה עם העובד בחנות המדפסות. "המדפסת שלי תוקעת לאחרונה יותר מדי דפים. הדיו נמרח והכל יוצא לא ברור.

כמה יעלה לי להביא אליכם את המדפסת לשירות תיקונים?"

"עלות בדיקה היא 200 שקלים", השיב העובד באדיבות. "אבל אני מציע לך לעיין בחוברת ההוראות ולנסות לבצע את התיקון בעצמך. אם זה לא ילך - תמיד תוכל לחזור אלינו". "אני לא מבין", התפלאתי. "הבוס שלך יודע שאתה מציע ללקוחות לתקן בעצמם ואתה מפסיד לו כסף?". "האמת היא שזה רעיון של הבוס בעצמו", התנצל העובד, "אנחנו בדרך כלל עושים הרבה יותר כסף מתיקונים כשאנשים מנסים לתקן את המדפסת בעצמם".

"אני צריך עקירה", הודיע המסופל לרופא השיניים.
"אין בעיה, שב".

"רגע, איך אתה מתכוון להרדים?", תהה הלה למראה הצבת שביד הרופא. "לא ניתן להרדים במצב כזה", ענה הד"ר. "אם אין הרדמה - אני לא פותח את הפה!", סירב הפציינט.

הרופא הסתודד עם עוזרו, וזה תקע סיכה ארוכה ברגלו של הפציינט, מרוב כאב הוא צרח והרופא דחף את ידו פנימה, ועקר במהירות את השן ללא הרדמה.
לאחר העקירה שאל הרופא: "נו, איך היה?"
"כואב, אבל מעולם לא ידעתי ששורשי השן מגיעים עד הרגל"...

בכל פעם שהיה משה מזמין פחית בירה שעולה שלושה שקלים, היה זורק שקל לצד ימין, שקל לצד שמאל, ושקל לאחור. יותר מאשר נהנה מהבירה, נהנה לראות את המוכר מחפש את הכסף ברחבי החנות.

המוכר כמובן זעם. אבל מה לא עושים בשביל פרנסה? באחד הימים נתקע משה עם מטבע של חמישה שקלים. כאן נקם המוכר את נקמתו המתוקה: הוא השליך את שני השקלים של העודף, אחד מחוץ לחנות ואחד בין ארגזי הלחם שבפתח. משה שלף שקל נוסף מארגזו וזרקו אי שם באוויר: "אני אקח פחית נוספת!"

לאחר כל הציוויים שאמר משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל ביום השמיני למילואים, נאמר "ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'". ותמה האור החיים הקדוש על מה נאמר "זה הדבר אשר צוה ה'", אם על הקרבת קרבנות, הרי כבר צוו על כך קודם, וכבר הביאו כל הקרבנות?

מבאר האור החיים הקדוש שכוונת "זה הדבר", על המעשה שהזכיר הכתוב בסמוך: "ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה'", דהיינו שציווה אותם **שיכינו עצמם ויעריכו את העובדה שהם עומדים לפני ה'**, וכלשונו: "שהכינו עצמם בערך השלימות והמושכל והערכת עמידתם שהיא לפני ה'. **ובחינה זו היא השגת תכלית השלימות**, כמאמר דוד (תהלים ט"ז) "שויתי ה' לנגדי תמיד, כי בזה לא ימוט מימינו שהיא התורה, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו וכו' כישיבתו וכו' לפני מלך, ומכל שכן לפני מלך מלכי המלכים".

והדבר יסוד לכל מעשה מצווה - רק על ידי הכנה ראויה זוכים ל"וירא אליכם כבוד ה'" - מעשה המצווה מקבל משמעות אחרת, וזוכים לראות את כבוד ה' וגודל פעלו. **בלעדי כן, המצווה חסרה את נשמתה** (אוצרותינו)

לפני כמאתיים שנה, חי באיזמיר שבתורכיה גאון קדוש ושמו **רבי אליהו הכהן** (האיתמרי) זצ"ל. אחד מספריו נקרא בשם הלא שגרתי "אזור אליהו".

במבט ראשון, נראה שהספר נקרא על שם האזור עור שהיה חגור למותניו של אליהו הנביא (מלכים ב') אבל חלילה לו לעניו ושפל רוח כרבי אליהו הכהן, שישווה עצמו לאלהו הנביא זכור לטוב. בהקדמת ספרו הנ"ל, הוא מודיע כי לא לחגורו של תשבי התכוון, אלא שלו עצמו... ומעשה שהיה כך היה:

בטרם ניגש רבי אליהו להתפלל שחרית, מנחה או ערבית, נוהג היה לחגור עצמו באבנט על גלימתו, כדי לעמוד לפני ה' באימה וביראה. פעם ביקש להתפלל מנחה, אבל אזורו לא היה עמו. חיפש על הארץ ומצא חבל בד שחור מונח על הקרקע. גחן והרימו וחגר עצמו בו. עמד בתפלה נרגשת כדרכו, ובסיומה של התפלה התיר את חגורו. והנה לפתע זינק "חגור" מבין ידיו, שמט עצמו לארץ ונעלם בפיתולים זריזים. התברר לו לתדהמתו **כי היה זה נחש!** בשל כך, החליט לקרוא לספרו "אזור אליהו", על מנת להודות על הנס ולפרסמו!

כשהצדיק **רבי משה מקוברין** זצ"ל היה מספר סיפור זה, היה מתפעל עד בלי די. "איני מתפעל מכך שהנחש לא הכישו", היה מבהיר. "הנחשים לא הכישו את יוסף הצדיק כשהורד אל הבור, ונחש שהעז להכיש את ר' חנינא בן דוסא - מת בעצמו. ממה אני מתפעל? **מהכנתו של ר' אליהו לתפילה**. נרגש ונרעש היה כל כך בעמידתו לפני בוראו, עד שגחן להרים פיסת בד - ולא שם לב שהוא מרים נחש! (הרב עובדיה חן)

בכל ענייני העלון אפשר לפנות למייל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

היה זה בשנות השואה, כאשר מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה. בין הנמלטים על נפשם מהנאצים היה האדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זי"ע. הגרמנים פרסמו את תמונתו כמבוקש, בגין היותו מראשי מנהיגי היהדות באירופה. חלש מאד היה הרבי. גופו הצנום בקושי שרד את הטלטולים וחסידי דאגו מאד לבריאותו. באחת מהתחנות בנתיב בריחתו, קיבל על עצמו אחד החסידים לדאוג מדי יום לכוס חלב טרי עבור רבו, שיחזק את גופו החלש. האדמו"ר לא ידע על כך, אך זה עלה לו לאותו חסיד במסירות נפש ממש. מדי יום היה חומק מהגטו היהודי, חופר באדמה מתחת לגדר הגבוהה, ומתחמק מפטרולי השוטרים הגרמנים. כך היה מגיע מדי לילה לגוי פולני שהיתה לו פרה בחצר. הגוי היה חולב את הפרה מול עיניו של היהודי, כפי שנפסק להלכה שאסור לשתות חלב אם היהודי לא ראה את החליבה, מחשש שהגוי ייתן לנו חלב מחיה טמאה. החסיד היה משלם לו, וחוזר באותו דרך מסוכנת לגטו כאשר בידיו האוצר היקר - כוס חלב טרי לאדמו"ר. הכל היה שווה בכדי לקבל את ברכת האדמו"ר, שידע להעריך את כוס החלב בתקופת קשה זו.

באותו לילה פשוט לא הלך לו. נוכחותם המוגברת של הגרמנים הקשתה עליו לצאת מהבית. כאשר כבר הצליח לצאת, לקח לו זמן רב עד שמצא הזדמנות לחפירה שקטה מתחת לגדר. סוף סוף הגיע לביתו של הגוי באיחור של שעה, הגוי כבר היה אחרי החליבה, והגיש לו את הצנצנת הקטנה שהיתה עדין חמה מהחלב הטרי. 'מצטער' אומר לו הפולני 'לא יכולתי לחכות לך'. הרבה ברירות לא היו לו לחסיד, והחליט לקחת את החלב על אף השאלה ההלכתית. הרי ברור שבאמצע הלילה לא חלב הגוי שום חיה אחרת, החלב חם וטרי, ואין שום ספק שהחלב נחלב מהפרה, מה גם שהאדמו"ר במצב של פיקוח נפש. גם אם ישנה שאלה כלשהי על החלב, ודאי מותר לרבי במצבו לשתות אותו בלי שום חשש.

חזר לגטו, והגיש לרבי כוס חלב טרי כמו כל יום, מבלי לגלות לאף אחד כלום. אך באותו בוקר הרבי הקדוש ממשיך ללמוד ולהתכונן לתפילה, מבלי לגעת בכוס החלב. הכוס מונחת על השולחן שעה ושעתיים, הגבאי מזכיר לרבי שהחלב נחוץ לו מאד לבריאותו, אך הוא מתעלם לגמרי. הגבאי שכבר הספיק להכיר את רבו הקדוש, קורא לחסיד שהביא את החלב, וחוקר אותו 'ספר לי מה קרה היום כשהבאת את החלב, אני בטוח שיש כאן משהו'. החסיד מיד הודה וסיפר על מה שקרה בלילה הזה, על התלבטותו ועל החלטתו שמחמת פיקוח נפש בכל זאת יביא את החלב. אך הרבי בהרגשתו הקדושה הרגיש בכך, ולא אבה לנגוע בחלב.

בפרשת השבוע אנו לומדים בפרק י"א: "זאת החיה אשר תאכלו" ... "ולא תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם".

בספר דברי חיים לאדמו"ר מצאנו הוא כותב על חומרת אכילת אוכל שאינו כשר: אין עוד עבירה כמאכל אסור שמטמטם את הלב והרגש היהודי, עד כדי כך שזה יכול להביא אותו לכפירה מוחלטת בבורא עולם. כידוע ישנם קהילות יהודיות שלמות שהתפקדו לגמרי, זאת כיוון שהשוחרים לא היו יראי שמים והקלו ראש בשחיטה שלא כהלכה, בני הקהילה לא ידעו על כך והסתמכו עליהם, אבל בפועל אכלו בשר טרף, וזה גרם להם עם הזמן לכפור בכל התורה, עד שירדו לגמרי מדרך התורה. (הרב ישעי' וינד)

תגלית

לפני כמה שנים, גילה הרב יואל צבי מושקוביץ הי"ו במפתיע, בספרייה עתיקה, כרך משניות ישן נושן, ובפתחו של ספר משניות זה מצאו כתוב כך: **ר' נחום בן ר' יוסף הסופר מהעיר טאכוב - שנפטר בא' אייר תקע"ז הבטיח: שכל מי שילמד משניות לעילוי נשמתו ביום פטירתו - הוא ידאג לפעול עבורו לטובה, בעולם האמת!** הרב מושקוביץ החל לברר אודות מקום קבורתו והתברר לו שלפני מלחמת העולם השנייה היה ציונו מוקד עליה ליהודי האיזור שהיו מרבים לפקוד את מקום קברו כמו שניתן לראות בתמונה המצורפת שהיא מהתקופה שלפני המלחמה, במהלך בירוירו נסע הרב מושקוביץ לטאכוב שם לאחר חיפושים הגיע למקום בית הקברות העתיק אך את קברו של הצדיק לא מצא. תוך כדי שהותו במקום יצר קשר עם מנהל המוזיאון המקומי שאמר לו שהוא זוכר את מיקום הקבר בשטח עליו עומד הבית של הצוענים שננטש במהלך השנים, המבנה שעמד במקום היה בנוי מעץ ללא יסודות של ממש כך שמקום הקבר לא נפגע. עם המידע שבידו פנה הרב מושקוביץ להרה"צ ר' אשר מרגליות שליט"א מוינה, הרב מרגליות הפנה אותו לרב ישראל מאיר גבאי ששמח לשמוע על עניין בית הקברות ואכן לאחר אימות המידע יצא לעיירה טאכוב והקים מחדש מצבה על מקום קברו של הרב נחום סופר זי"ע. הרה"ק רבי נחום מטאכוב, שהסתיר עצמו כל חייו כסופר סת"ם, התפרסם כמי שצפה מראש מאה שנה קודם, את פרוץ מלחמת העולם הראשונה והעיר את אחיו לתשובה. בפנקסי הקהילה מסופר, כי קברו היווה מקום תפילה וישועה במשך שנות דור, זאת לאור צוואתו הנדירה: **"באם יבוא צרה ח"ו, ילך על קברי ויודיעני, אם יהיה לי זכות שאוכל להליץ בעדו, אלך להמליץ בעדו לפני כסא כבודו יתברך" אף הגרסה פאדווא זצוק"ל, גאב"ד לונדון, העיד כי כל מי שפקד את הציון, זכה לשרוד את שנות השואה הנוראה באופן פלאי, כפי שקרה עמו עצמו.** יש שמצאו שתאריך פטירתו אי' דר"ח אייר והכוונה ל' בניסן ועל כן הרוצה ילמד משניות בשני הימים.

שם אבותי

השבוע הגיע לקבלת קהל יהודי תלמיד חכם ויודע ספר לאחר ששטח בפני את סיבת בואו ובסייעתא דשמיא קיבל כמה וכמה עצות על פי השמות שהוא הציג, שמחתי והמשכתי לשוחח עמו בלימוד וכן בעניין שמות האדם. ומכיוון שהשבוע נקבע מטעם המדינה יום מיוחד לזכר הרוגי השואה הי"ד הוא שאל כבדרך אגב מה אני יודע לגבי נתינת שם על שם קדושי השואה, שאלה זו נשאלה רבות לגדולי ישראל בעבר ובהווה והיא הולכת וחוזרת גם בזמן האחרון בעקבות הנרצחים בשמחת תורה ובפיגועים הי"ד יש מגדולי ישראל שאמרו שמותר ואפילו יש בזה מצווה. להקים שם תחת אותם קדושים, ובדבר החשש? העושה מצווה לא יאונה לו דבר רע. כשנשאל מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל: האם יש בעיה לקרוא על שם סבתא שנהרגה באושוויץ בגיל 37? השיב: "לא". כל החשש זה רק במקרה של יחיד, וזה צרת רבים" (משנת איש עמי קל).

שנשאל מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל האם אפשר ליתן שם לילד ע"ש הגאון ר' אלחנן בונם ווסרמן זצ"ל הי"ד, והחשש היות ונהרג בשואה, והשיב הגר"ח: אבא ז"ל (הגר"ח קניבסקי, ה"סטייפלר") סבר שהיות ולא היה זה אסון פרטי, אלא אסון כללי, אפשר ליתן שם על שם מי שנהרג בשואה. בספר שו"ת אגרות משה נשאל האם אפשר לקרוא ע"ש צעיר שנהרג בגיל 28 והשיב שידוע שאין העולם רגילים לקרא על שם הנביא ישעיהו דריע מזליה שנהרג, ומביא שהעולם רגילים לקרוא על שם שלמה המלך ושמואל הנביא אף על פי שנפטרו צעירים בגיל 52. והסיבה שמי שמת על מיטתו ולא באירוע טראגי ומזל באופן כללי היה טוב אין מניעה לקרוא על שמו. ונותן שם עצה לשנות קצת מהשם שנותנים כגון במקום חזקיה, חזקיהו ועצם זה שמשנים אפילו אות אחת זה בסדר ואין חשש. הרבי מליובאוויטש זצ"ל אמר שאם זה על שם הורים אין חשש שמצוות כיבוד הורים תגן בעדו. הרב מרדכי אליהו זצ"ל שנשאל שאלה דומה ענה: שכדאי מאד לתת את השם יחד עם שם נוסף כי יש לחשוש גם במקרה שנהרג על קידוש השם.

לרפואה שלמה סיגל בת דלסי בתושח"י וזיווג הגון לאור בת סיגל הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
סמ' בן חילוזה
שמחה בת שרה הי"ו
הם וילדיהם וכל אשר להם.

סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סג'ורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - 18:45

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
יצחק שוחט בן סועד ומשפ' הי"ו
שאוול סאלם בן נג'ט ומשפ' הי"ו
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו
יחזקאל בן ברטה ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

תפילות בימי חול: שחרית - 7:30 מנחה - 18:45 ערבית - 19:35

שיעורי תורה שעה לפני מנחה

רב ביהכנ"ס הרב יהונתן הכהן אמדדי שליט"א - יום א' ב' ד'
הרב שמשון פוקס שליט"א - יום ג' הרב נאור דרשני שליט"א - יום ה'
הרב רפאל עגיב שליט"א - יום ה' בשעה 20:00

תפילות שבת קודש:

שיר השירים - 18:35 מנחה - 18:45 קבלת שבת - 19:05
שחרית - 7:00 מנחה א' - 13:30 מנחה ב' - 18:45 ערבית - 19:40
שיעורי תורה בשבת: הרב בן יאבו שליט"א - 12:30 וב- 14:10
לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:50 יום ד' 20:50 יום ה' 20:30

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית - 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) 18:45
בשעה 17:30 שיעור
מהרב דניאל קמחי שליט"א
שיעורי תורה אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א

לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף חיים בן שלום יעקב ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.